

ZAŠTITI SEBE I DRUGE OD TRGOVINE LJUDIMA U SVRHU ISKORIŠTAVANJA KROZ RAD

Trgovina ljudima u svrhu iskorištavanja kroz rad jedan je od najtežih oblika kršenja ljudskih prava.

Milioni muškaraca, žena i djece na svijetu su i u ovom trenutku žrtve trgovine ljudima u svrhu iskorištavanja kroz rad.

**U 2023. GODINI U BIH JE IDENTIFIKOVANO
37 ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA
OD KOJIH JE 27 (73%) BILO TRGOVANO
U SVRHU ISKORIŠTAVANJA KROZ RAD.**

<https://www.state.gov/reports/2024-trafficking-in-persons-report/bosnia-and-herzegovina/>

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

MEĐUNARODNI FORUM
SOLIDARNOSTI - EMMAUS
BOSNA I HERCEGOVINA

TRGOVINA LJUDIMA

Trgovina ljudima predstavlja jedan od najozbiljnijih oblika kršenja ljudskih prava. Trgovci ljudima svoje žrtve dehumaniziraju i tretiraju ih kao robu koju kupuju i prodaju kako bi ih eksploatisali na razne načine.

Odvija se prikriveno i skriveno od očiju javnosti ili na načine koji neupućenom posmatraču neće izazvati sumnju.

Svrha trgovine ljudima su razni oblici eksploatacije, od kojih je jedna od najraširenijih upravo trgovina ljudima u svrhu iskorištavanja kroz rad.

Trgovina ljudima ostavlja trajne posljedice na život žrtava, čak i nakon prestanka iskorištavanja. Kao međunarodni fenomen, trgovina ne poznaje granice, nacionalnost ili religiju.

Procjena Međunarodne organizacije rada iz 2022. godine je da je trenutno više od 28 miliona muškaraca, žena i djece izloženo iskorištavanju kroz rad širom svijeta.

Prema procjeni MOR 28 miliona muškaraca,
žena i djece su izloženi radnoj eksploataciji
(2022 Globalna procjena)

63% eksploatacije se odvija u privatnom sektoru
(MOR Globalna mreža za borbu protiv prisilnog rada)

236 milijardi američkih dolara je nelegalna
zarada proistekla iz radne eksploatacije
(Profit i siromaštvo 2024)

60 zemalja među kojima je i BIH ratifikovale su MOR
protokol o prinudnom radu

TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU ISKORIŠTAVANJA KROZ RAD

Trgovina ljudima u svrhu radne eksploatacije ozbiljan je problem i u našem okruženju. Rizik od ovog oblika trgovine prisutan je i u Bosni i Hercegovini i za stanovnike koji se zapošljavaju u zemlji, kao i za one koji traže bolje uvjete života u inostranstvu.

Trgovci ljudima koriste ranjivosti pojedinaca i grupa kako bi nad njima uspostavili kontrolu. Nestabilne političke, ekonomske i društvene prilike, kao i prirodne katastrofe, pogoduju trgovini ljudima.

Migracije, čak i legalne, povećavaju rizik od trgovine ljudima. Trgovci iskorištavaju slabosti potencijalnih žrtava kao što su loše porodične prilike, teška ekonomska situacija, nizak nivo obrazovanja i nedostatak informacija o rizicima migracije.

Prisilni rad je oblik eksploatacije gdje pojedinac radi protiv svoje volje, često pod prijetnjom ili prisilom, u lošim uvjetima, bez pristojne naknade i mogućnosti napuštanja radnog mjesta. Ovaj oblik eksploatacije uključuje fizičko i emocionalno zlostavljanje i oduzimanje osnovnih ljudskih prava.

Posljedice trgovine ljudima i prisilnog rada su brojne. Žrtve trpe fizičke i psihičke povrede, koje kasnije prouzrokuju posttraumatski stres, hroničnu bol, depresiju i anksioznost. Osim zdravstvenih problema, suočavaju se s društvenom stigmom i izolacijom, što otežava njihov oporavak i reintegraciju.

Ekonomski gubitak za žrtve i njihove porodice je značajan, a šire društvene posljedice uključuju gubitak povjerenja u institucije i tržište rada, gdje prisilni rad narušava fer konkurenciju i iskorištava ranjive radnike.

KOJI SU POKAZATELJI KOJI UKAZUJU NA TRGOVINU LJUDIMA U SVRHU ISKORIŠTAVANJA KROZ RAD

Pokazatelji trgovine ljudima u svrhu iskorištavanja kroz rad uključuju:

Nedostatak slobode: Žrtve su često lišene slobode kretanja i mogućnosti napuštanja radnog mjesta.

Prisilni rad: Osobe rade protiv svoje volje, bez pristanka ili adekvatne nadoknade.

Nasilje i prijetnje: Žrtve su izložene fizičkom i emocionalnom zlostavljanju, te prijetnjama prema sebi ili porodici.

Nepravedni uvjeti rada: Rad u lošim uvjetima, bez odmora, zaštite na radu i pristojne naknade.

Stalni nadzor: Žrtve su pod stalnim nadzorom ili kontrolom, što im otežava oslobođanje.

Promjene u ponašanju ili izgledu: Na žrtvama se mogu uočiti promjene uzrokovane stresom, zlostavljanjem ili eksploatacijom.

Ovi pokazatelji pomažu u prepoznavanju žrtava radne eksploatacije. Pružimo podršku žrtvama i radimo zajedno na sprečavanju ovog zločina. Budimo svjesni znakova trgovine ljudima i prijavimo sumnjive aktivnosti policiji i nadležnim institucijama.

Slučaj "SerbAz" jedan je od najistaknutijih slučajeva trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije koji je dospio u javnost 2009. godine. Kompanija SerbAz, registrirana u Azerbejdžanu, angažovala je radnike iz Bosne i Hercegovine za rad na građevinskim projektima. Više od 600 radnika iz BiH je privučeno obećanjima o dobrim platama i uvjetima rada koji, nakon njihovog dolaska u Azerbejdžan, nisu bili ni približni onome što im je obećano. Oduzeti su im pasoši, što ih je spriječilo da slobodno napuste zemlju ili potraže pomoć. Radili su u ekstremno lošim uvjetima, bez adekvatne hrane, smještaja i medicinske njege. Bili su izloženi i prijetnjama i fizičkom zlostavljanju od poslodavaca. Radnici su prijavili da nisu dobijali plate koje su im bile obećane i da su bili prisiljeni raditi prekovremeno bez odgovarajuće naknade. Mnogi od njih još uvijek traže pravdu.

KAKO SE ZAŠTITITI OD TRGOVINE LJUDIMA U SVRHU ISKORIŠTAVANJA KROZ RAD?

- Informišite se o znakovima trgovine ljudima i budite svjesni opasnosti.
- Pazite prilikom prihvatanja ponuda za posao iz inostranstva ili od nepoznatih poslodavaca, posebno putem oglasa i digitalnih platformi.
- Obratite se policiji, nadležnim institucijama ili nevladinim organizacijama ako primijetite sumnjive aktivnosti koje ukazuju na radnu eksploataciju.
- Ako nešto djeluje sumnjivo, provjerite svoje sumnje i povucite se iz opasne situacije.
- Pri traženju posla ili obuke, budite oprezni pri kontaktu s nepoznatim osobama ili organizacijama. Provjerite reputaciju poslodavca i izbjegavajte sumnjive situacije.
- Razgovarajte s prijateljima, porodicom ili drugim pouzdanim osobama o svojim planovima i aktivnostima.
- Ostavite tačan kontakt poslodavca kod rodbine ili prijatelja.
- Kada se zapošljavate u inostranstvu, poštujte pravila zemlje u kojoj radite.
- Bez obzira na način pronalaska posla, insistirajte na pisanom obliku svih bitnih informacija o uvjetima rada, kao što su: maksimalan broj radnih sati, pravo na topli obrok, prijevoz, nadoknade za prekovremeni rad, uvjeti zaštite na radu i zdravstvenog osiguranja te osiguran smještaj.
- Ponesite sa sobom ovjerene kopije ličnih dokumenata.
- Informišite se o kontaktu diplomatsko-konzularnog predstavništva BiH u zemlji u kojoj radite.

VAŽNI KONTAKTI GDJE MOŽETE PRIJAVITI SVAKU SUMNJU NA TRGOVINU LJUDIMA:

LOKALNA POLICIJSKA STANICA

 122

KRIMOLOVCI

 0800 205 05

BESPLATNA SAVJETODAVNA LINIJA

 0800 223 23

www.sigurnodijete.ba

www.eurcenter.ba

KORISNI LINKOVI GDJE MOŽETE PROVJERITI UVJETE ZA ZAPOŠLJAVANJE I OBLIKE ZAŠTITE OD TRGOVINE LJUDIMA

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine:

<http://www.arz.gov.ba/>

Zavodi za zapošljavanje:

<https://www.fzzz.ba/>

<http://zzrs.org/>

<https://zzzbrcko.org/>

Dunavski kompas: putem web-aplikacije Dunavski kompas od sada su dostupne informacije iz oblasti rada, obrazovanja, zdravlja, poslovanja, svakodnevnog života i boravka u osam država članica Dunavske regije: Njemačkoj, Austriji, Češkoj, Slovačkoj, Mađarskoj, Hrvatskoj, Sloveniji i Srbiji.

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine:

<https://www.mvp.gov.ba/>

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine:

<http://www.mcp.gov.ba/>

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine:

<http://www.msb.gov.ba/>

Federalna uprava policije:

<https://fmrsp.gov.ba/>

MUP Republike Srbije:

<https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpb/Pages/default.aspx>

Policija Brčko Distrikta u Bosni i Hercegovini:

<https://www.policijabdbih.gov.ba/index.php/bs/o-nama-bs/policija-br%C4%8Dko-distrikta-bih>